

A „tirolai árvák“ nevében szélhámoskodott Szegeden egy osztrák asszony

(A Délmagyarország munkatársától.) A szegedi rendőrség elfogta Gruber Ferdinándné osztrák nőt, aki Szegeden három napon keresztül könyöradományokat gyűjtött engedély nélkül egy állítólagos tirolai gyermekmenhely javára. A „tarhálás“ jól jövedelmezett, Gruberné egyik szállodában lakott, elegánsan öltözött, amiből nyilvánvaló volt, hogy a befolyt pénzt nem a szegény tirolai árvák kapják, hanem Gruberné költi el. Sorra látogatta a karitatív intézményeket és amint az eredményből látszik, még „az osztrák szegénysorsu gyermekeknek“ is jutott.

Gruberné a három nap alatt tekintélyes összegel szedett össze. Apró kis trükköket is igénybevevett, hogy az adakozási kedvet fokozza. A gyűjtőiven a kapott összegeket felfelé kerekítve javította ki és így történt, hogy a harmadik napon már husz pengőket adományoztak számára, illetve a „tirolai gyermekeknek“. Az alsóvárosi zárdának lett gyanús Gruberné, értesítették a rendőrséget, amely azután elfogta. Lakásának átkutatásánál olyan kollektiót találtak különböző nyelvű blokkfüzetekből, nyugtákból, hogy az egy banknak is diszére váltott volna. Kiderült, hogy a nő végigjárta egész Európát, egyformán gyűjtött Svájcban, Franciaországban és Németországban, most pedig a „gazdag“ magyarokat akarta levagyni. Kiderült, hogy Szegedet megelőzőleg járt Veszprémben, Egerben, Esztergomban, Pécsen és mindenütt bőven hullott az alamizsna a csekk könyvébe.

Az asszonyt a rendőrségen előállították és ekkor beismerte, hogy a gyűjtésre sem megbízatása, sem engedélyje nem volt. Csütörtökön délelőtt a rendőri kihágási bíró elé kísérték, aki háromnapi elzárásra ítélte, egyúttal megindult ellene az eljárás az idegenellenőrző osztályon, aminek kitoloncolás és az országból való kitiltás lesz a valószínű eredménye.

—o—

Szombaton hirdetik ki az ítéletet a nemzetgyalázással vádolt történelemtanár bűnperében

Budapest, november 11. A budapesti büntető törvényszék csütörtökön folytatta vitéz Málnási Ödön nyilaskeresztes tanár nemzetgyalázási bűnperét. A tárgyalás megnyitása után az elnök néhány részletet olvasott fel a vád tárgyává tett könyvből, majd a védő a bizonyítás kiegészítésére tett indítványokat. A bíróság csak azt rendelte el, hogy a vádlott egyéniségére vonatkozó iratokat ismertessék. Ezek az iratok sablonos köszönőlevelek azokért a könyvekért, amelyeket Málnási írt.

Ezután dr. Tamássy László tartotta meg beszédét. Hangoztatta beszédében, hogy Málnási könyve külsőleg „történelmi munka“ látszatát kelti, de a történelmi mű belső kelékével nem rendelkezik. Nem méltó a történetíró nevére az — mondotta az ügyész —, aki szubjektivitásától megválni nem tud, elfogultságát leküzdeni nem tudja. A napi politika eszközevé süllyeszti le a történelmet és egy jól kihangsúlyozott politikai törekvés szolgálatába állítja a művét. A könyv írója a romantikusan szép magyar multon nem tud lelkedni, csak megbotránkoszni.

Az ügyész Málnási súlyos megbüntetését kérte és indítványozta a könyv elkobzását.

Ezután a védő mondotta el beszédét és azt hangoztatta, hogy védece nem követett el nemzetgyalázást. Azzal fejezte be beszédét, hogy nem a bíróság van hivatva ítéletet mondani a munka felett, hanem — a történelmet. Felmentést kért.

Az elnök a tárgyalás folytatását szombat délelőtre tűzte ki.

»Minnél elégedettebb a munkás, annál hatékonyabb tényezője a termelésnek«

Róbert R. Hyde, az angol ipari jóléti szövetség igazgatója Szegeden

(A Délmagyarország munkatársától.) Reverend Robert R. Hyde, az angol ipari jóléti szövetség igazgatója, aki ezidőszere a munkásjóléti intézményeket tanulmányozza Magyarországon, csütörtök délután Szegedre érkezett. Robert R. Hyde kíséretében Szegedre érkezett dr. Lukács György ny. miniszter, székelyhídi Hammer Géza iparügyi miniszteri osztályfőnök, Sellő Miksa, a Népegészségügyi és Munkásvédelmi Szövetség vezetője és dr. Balogh Mária a budapesti gyárgondozó női tanfolyam igazgatója.

Robert R. Hyde elsősorban a Magyar Kender-, Len- és Jutaipar Rt. ujszegedi telepén nézte meg a szociális berendezéseket és ejismerését fejezte ki a látottak felett Gellér Józsefnek, az ujszegedi kendergyár igazgatójának.

Délután 6 órai kezdettel Robert R. Hyde a kereskedelmi és iparkamarában nagyszámu közönség előtt érdekes angol nyelvű előadást tartott arról, hogy miként lett termelési tényező a munkásjólét. R. Hyde előadása előtt Lukács György ny. miniszter tartott rövid bevezető előadást és angol nyelven köszöntötte Robert R. Hyde-t, aki előadásában kifejtette, hogy a XVIII. század végén és a XIX. század elején lezajlott ipari forradalom nemcsak a termelés technikáját változtatta meg, hanem a társadalmi struktúrát is egészen új alapokra fektette. Először Angliában, majd a kontinensen is egy számban állandóan növekvő ipari munkásosztályt teremtett, amely termelészserüleg a régi társadalom nagy néprezervójából, a mezőgazdasági lakosságból rekrutálódott. Az így keletkezett gyáripár a munkást kiszakította a falunak régi patriarális közösségéből, amely a beletartozókna teljes gazdasági és lelki egyensúlyát biztosította, anélkül, hogy ez mindezeidig pótolni tudta volna.

A munkásvédelemnek és a munkásjóléti intézményeknek a legfőbb célja az — mondotta R. Hyde —, hogy a városi munkásságnak megfelelő társadalmi helyzetet biztosítson, a társadalom többi osztályaihoz való viszonyát szilárd alapokra helyezze és ezenfelül a munkás és előjárói, illetve munkaadói között munkatársi viszonyt teremtsen. A modern szociálpolitika felfogása szerint a munkásjóléti intézmények nem lehetnek esetleges függelékei a gyártelepnek, amelyekből a gyár tulajdonosa azt választ meg, ami neki tetszik, hanem éppen olyan nélkülözhetetlen és fontos kellékei a termelésnek, mint a gyárpépület és a gépek és egyéb felszerelések. Minél elégedettebb és minél tanultabb a munkás, a termelésnek annál hatékonyabb tényezője. Ebből a szemszögből nézve a munkásjólét termelési tényező és a munkaadó számára a legjobb befektetés.

Reverend Robert R. Hyde az általános fejtegetések után az angol ipari életből vett példákka illusztrálta tételeinek igazságát. Ezzel kapcsolatban különös nyomatékkal mutatott rá az ipari vállalatok és társadalombiztosító intézmények szempontjából a betegség- és balesetelhárító tevékenység rendkívüli fontosságára. Részletesen ismertette az Industrial Welfare Society (az Ipari Jóléti Szövetség) működését, amely célkitűzésében a magyar Népegészségügyi és Munkásvédelmi Szövetséggel majdnem azonos. Az angol szövetség működésének különös fontosságot kölcsönöz azonban az a körülmény, hogy egészen 1936 decemberében történt trónralépéséig a jelenlegi angol király, akkor még yorki herceg, volt az elnöke. Jelenleg a király az egyesület védnöki tisztét tölti be. Az utolsó évek folyamán a szövetség különös nagy eredményeket ért el a higiénikus munkáslakások építése terén.

A mindvégig érdekes előadást, amelyet dr. Szántó Jolán teljes hűséggel tolmácsolott, a megjelentek hosszantartó lapssal köszönték meg. Robert R. Hyde és a többi vendégek tiszteletére este az ujszegedi kendergyár vacsorát adott a Hungária virágokkal díszített különtermében. A vacsorán a fővárosi vendégeken kívül résztvettek

Vértes Miksa, dr. Tonelli Sándor a kereskedelmi kamara, dr. Szekerke Lajos a város képviselőtestület, valamint Gellér József és Wilhelm Jenő igazgatók feleségeikkel, dr. Rostás Ilonka gyárgondozónő és Bolgár Károly főpénztáros.

Vacsora közben Gellér igazgató köszöntötte Rev. Hyde-t és a vendégeket. Bejelentette, hogy a gyár szociális berendezéseit a jövőben állandóan fejleszteni fogják.

Rev. Hyde válaszolt az üdvözlésre. Nagy elismeréssel beszélt a látottakról. Azt hitte, hogy töle fognak itt tanácsot kérni a munkásjóléti intézményekre vonatkozólag, de úgy áll a dolog, hogy sok olyant látott itt, ami Angliában is utánzásra érdemes.

Vacsora után alkalmunk volt Rev. Hyddel beszélni, aki valósággal áradozva beszélt az ujszegedi gyárban látottakról.

— Nem túlzás — mondotta —, amikor azt mondom, hogy bizonyos dolgok még a mi gyárainkból is hiányoznak, azokból, amiket itt láttam. Különösen meglepett az, amit a csecsemők és gyermekvédelem terén a gyár munkásainak nyújt. Olyan áldozatkészséget jelent ez, amely a legnagyobb tiszteletet érdemli. A gyárban kellesen lepett meg az egyes munkahelyiségek színe, amit még sehol sem láttam, de ami feltétlenül jó hatást gyakorol a munkások idegeire.

— Általában milyen tapasztalatokat szerzett főtisztelendő ur Magyarországon? — kérdeztük.

— Hat napja tartózkodom Magyarországon — felelte —, de mondhatom, többet láttam és észleltem, mint amennyit husz év alatt olvastam hazájukról. És nem sablonos udvariasság, ha azt mondom, hogy el vagyok ragadtatva. Nemcsak a fogadtatástól, amiben mindenfelé részem volt, de attól is, amit itt tapasztaltam. Elhatároztam, hogy a látottakról nemcsak szűkebb működési körömben, hanem a legszélesebb körben beszámolok.

— Hír szerint a kormányzó urnál is volt kihallgatáson? — mondtuk.

— Igen, a kormányzó ur kegyes volt fogadni ma délután, ezért is érkeztem kissé megkésve. Öföméltsága élénken érdeklődött aziránt, hogy mit láttam és mi a véleményem a látottakról, de engem a kormányzó ur tájékozottságán kívül főleg az lepett meg, hogy milyen egyszerűen beszél angolul. Egyáltalán önöknél igen sokan beszélnek angolul, ami kétségtelenül annak a jele, hogy rokonszenveznek velünk. Ez a rokonszenv természetesen kölcsönös.

Az illusztris vendégek az éjszakát Szegeden töltötték, pénteken reggel Szegedről Mezőhegyesre utaznak.

Halálos orvadászat

(A Délmagyarország munkatársától.) Csütörtökre virradó éjszakán halálos orvadászat történt Sándorfalván a Pallavicini-féle uradalomban. A vadőrök a sötétben tettenérték Németh János orvadászt, akit felszólítottak, hogy tegye le a fegyverét és kövesse őket. Németh azonban ehelyett hirtelen rájuk lőtt, mire a vadőrök viszonyozták a tüzelést. Németh elvágódott, majd néhány pillanat múlva felemelkedett és elvanszorgott. A vadőrök hosszú időn keresztül keresték a sebesült embert, de a nagy köd miatt csak félóra múlva találták rá. Ekkor már halott volt. A vadőrök, Laczkó István és társa ellen megindult az eljárás, kétségtelen azonban, hogy önvédelemből lőtték le Némethet.

AZ OLVASÓ rovata
Szeged — fürdőváros

Igen tisztelt Szerkesztőség! A kitűnő szegedi fürdővel kapcsolatban van panaszom. Minden város, ha ilyen fürdője van, igyekszik megkönnyíteni a hozzájutást. Itt azonban keveset törődnek ezzel, különösen hetipiacos napokon egyenesen megközelíthetetlen a fürdő és környéke. Két sorban állanak a fürdő előtt az árusok, ember legyen a talpán, aki átjut, néha még a bejáratot is elállják. Nem volna-e lehetséges, hogy ezeket az árusokat más helyre telepítsék? Ez ellen senkinek sem lehet kifogása, hiszen a fürdőépületben nincs üzlet, anyagi károsodás senkinek sem érne. De elérhető lenne a cél: ne kelljen a gyógyulást keresőknek burgonyahegyeken keresztülgázolva eljutni a fürdőbe.

Tisztelettel: (aláírás).